

نگهبان انتخابات

شورای نگهبان و احراز صلاحیت نامزدهای انتخابات ۱۴۰۰

مساله صلاحیت یکی از مهمترین مسائل بنیادین در نظام اسلامی است که با مقوله مشروعیت کارگزاران پیوندی توأمان دارد. در نظام مردم سالاری دینی کارگزاری دارای مشروعیت است که اولاً دارای صلاحیت باشد و ثانياً با رضایت و انتخاب و آراء ملت به قدرت رسیده باشد. آراء ملت در این فرآیند وقتی معنا می‌یابد که به فردی دارای صلاحیت تعلق گیرد، وگرنه از اعتباری برخوردار نخواهد بود.

فرآیند بررسی صلاحیت‌ها در قانون اساسی جمهوری اسلامی برعهده شورای نگهبان گذاشته شده است. مطابق با اصل نود و نهم قانون اساسی: "شورای نگهبان نظارت بر انتخابات مجلس خبرگان رهبری، ریاست جمهوری، مجلس شورای اسلامی و مراجعه به آراء عمومی و همه‌پرسی را بر عهده دارد." این شورا موظف است صلاحیت همه نامزدهایی که جهت شرکت در هر انتخاباتی (به جز انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا) در وزارت کشور ثبت نام می‌کنند را بررسی کرده و صاحبان صلاحیت را به مردم معرفی نماید تا مردم از میان آنها بتوانند بهترین یا بهترین‌ها را برگزینند.

این نهاد خطیر در طول چهار دهه اخیر همواره مورد حمله مخالفان و معاندان قرار داشته و نظارت این شورا بر ادوار انتخابات به مذاق بسیاری خوش نیامده است! لذا در هر انتخاباتی سلیبی از حمله‌ها و انتقادات برای تحت فشار قرار دادن شورای نگهبان سرازیر شده است. اما این شورا به برکت ساختار و اعضایش در برابر این حمله‌ها، محکم به وظایف قانونی خود عمل کرده و پاسدار قانون اساسی و مشروعیت انتخابات در کشور بوده است. این ایستادگی و ثابت قدمی در انجام وظیفه موجب شده که بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران نه تنها تأکید کنند که "با شورای نگهبان صددرصد موافقم"، بلکه اعضای آن را "حافظ مصالح اسلام و مسلمین" دانسته و نسبت به کسانی که بی‌پروا به فقهای شورا می‌تازند می‌فرمایند: "من به این آقایان هشدار می‌دهم که تضعیف و توهین به فقهای شورای نگهبان امری خطرناک برای کشور و اسلام است."

حضرت امام خمینی در ۱۸ خرداد سال ۱۳۶۰ و در بحبوحه آشوب‌آفرینی‌های بنی‌صدر و حامیانش، کسانی که از قانون و یا مصوبات مجلس که به تأیید شورای نگهبان رسیده است، تمکین نمی‌کنند را "مخالفت با اسلام" خواند. ایشان سال‌های بعد در سخنانشان به برخی مخالف‌ها با نظر شورای نگهبان در ابطال برخی از حوزه‌های انتخابی در مجلس دوم اشاره می‌کنند و با تأکید بر جایگاه رفیع شورای نگهبان و نگرانی از خطر تضعیف آن می‌فرمایند:

«معلوم نیست در صدر مشروطیت در دوره اول با فقهای ناظر به قوانین این نحو عمل شده باشد. در آن زمان به تدریج فقها را از مجلس بیرون راندند و به سر این ملت آن آوردند که دیدیم. من به این آقایان هشدار می‌دهم که تضعیف و توهین به فقهای شورای نگهبان امری خطرناک برای کشور و اسلام است. همیشه انحرافات به تدریج در یک رژیم وارد می‌شود و در آخر، رژیمی را ساقط می‌نماید. لازم است همه به طور اکید به مصالح اسلام و مسلمین توجه کنیم و به قوانین، هر چند مخالف نظر و سلیقه شخصی‌مان باشد، احترام بگذاریم و به این جمهوری نوپا که مورد هجوم قدرت‌ها و ابرقدرت‌هاست، وفادار باشیم.»

بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران که ادامه این خدمت بزرگ (شورای نگهبان) را به اسلام و جمهوری اسلامی امری ضروری می‌دانند، در دیدار فقها و حقوقدانهای شورای نگهبان، تاکید می‌کنند که «شورای نگهبان بدون ملاحظه از هیچ کس فقط و فقط خدا را در نظر بگیرند».

امروز نیز شورای نگهبان مورد حمله گروه‌های سیاسی قرار دارد و آنهایی که در مکانیزم احراز صلاحیت‌ها ناکام مانده‌اند، دل‌خوشی از شورای نگهبان نداشته و جهت حمله‌ها و انتقادات خود را به سوی شورای نگهبان نشانه برده‌اند. ورود افرادی چون مصطفی تاجزاده که از حداقل صلاحیتی برای قرار گرفتن در جایگاه ریاست جمهوری نیست، با این هدف طراحی شده است که شورای نگهبان مورد حمله تمام عیار قرار گیرد. در آنسو خط تهدید شورای نگهبان نیز دنبال می‌شود، بدین شکل که اگر فلان نامزد تایید نشود، خط تحریم دنبال خواهد شد! رویکردی که متأسفانه امروز توسط اپوزیسیون خارج کشور و داخل کشور دنبال می‌شود! و افرادی چون محمود احمدی نژاد میدان‌دار آن شده‌اند!

در این میان افکار عمومی باید هوشیار بوده و به این نکته توجه گردد که این اقدامات تخریبی نه مبتنی بر دلیل، که برخاسته از علل بوده و در آن منافع ملی لحاظ نشده است.